

" Waterkwaliteit en visbestand in de Maalbeek (Grimbergen) anno 2023 "

1. Inleiding

De Maalbeek is een beek die behoort tot het stroomgebied van de Schelde. Ze ontspringt op een hoogte van 61 meter in Relegem (deelgemeente van Asse). Nadien stroomt de Maalbeek door Wemmel, volgt de grens Wemmel/Grimbergen (deelgemeente Strombeek-Bever). Hier staat de Sprietmolen, waarna de Maalbeek de grens vormt van Meise/Grimbergen tot aan de monding van de Amelvonnebeek in de Maalbeek. Daar bevindt zich ook op de rechteroever het Nekkerbos. Hierna loopt de Maalbeek door het centrum van Grimbergen, waar de beek de s'Gravenmolen, de Liermolen, de Tommenmolen en de Ovenbrugmolen aandrijft, richting Willebroekse Vaart. Op het grondgebied van Grimbergen mondt ze ten slotte aan de Verbrande Brug in het Zeekanaal Brussel-Schelde uit, op een hoogte van 13 m.

De totale lengte van de Maalbeek bedraagt 12,6 km.

2. Waterkwaliteit

a) Huidige toestand

De Maalbeek maakt deel uit van het lokale waterlichaam van eerste orde Maalbeek-Amelvonnebeek.

De fysisch-chemische kwaliteit van oppervlaktewater wordt volgens de Europese Kaderrichtlijn Water ingedeeld in 5 klassen: slecht, ontoereikend, matig, goed en zeer goed. Ook voor de biologische waterkwaliteit gelden dergelijke klassen.

Het meest recente jaar waarvoor alle meetgegevens volledig afgewerkt en beschikbaar zijn, is 2020 voor de fysisch-chemische kwaliteit en 2021 voor de biologische gegevens. Ter vergelijking werden de gegevens van 2015 gebruikt.

De fysisch-chemische kwaliteit (als samenvatting van 5 gidsparameters: totaal stikstof, totaal fosfor, geleidbaarheid, zuurstof en pH) van het waterlichaam Maalbeek-Amelvonnebeek was zowel in 2015 als in 2020 "matig".

De totale biologische waterkwaliteit van dit waterlichaam was zowel in 2015 als in 2021 "ontoereikend".

b) Toekomstperspectieven

b1) In het afstroomgebied van de Maalbeek zijn nog diverse saneringsprojecten gepland die de komende jaren moeten resulteren in een verbetering van de waterkwaliteit.

b2) In het goedgekeurde Stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 wordt de prioritering van dit oppervlaktewaterlichaam aangeduid als klasse 5 gebied (aandachtsgebied).

Voor waterlichamen uit deze klasse wordt verwacht dat de goede waterkwaliteit zal behaald worden na 2033, maar er is potentieel voor sterke vooruitgang mits uitvoering van de acties

opgenomen in het Stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 en Stroomgebiedbeheerplan 2028-2033. Gedurende de volgende planperiode (dus tegen 2027) dient wel al een significant aandeel van de huidige vuilvracht gesaneerd te worden: 33% van de reductiedoelen voor stikstof en 33% van de reductiedoelen voor fosfor dienen gerealiseerd te zijn tegen 2027.

Meer informatie is terug te vinden in de waterlichaamfiche via <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/overzicht-oppervlaktewaterlichamen>.

3. Afvissingen

a) Afvissing in 2010

In 2010 werd de Maalbeek door het INBO bemonsterd op 2 plaatsen in Grimbergen (Sprietmolenbeek; zie Tabel 2).

Op beide locaties op de Maalbeek ving men in 2010 voor de eerste maal vis.

In voorgaande campagnes in 1997, 2002 en 2006 kon er geen visleven waargenomen worden.

Op de meest stroomopwaarts gelegen locatie ving men 3 blankvoorns, op de meest stroomafwaartse locatie 3 giebels, 20 driedoornige stekelbaarzen en één paling. Bijgevolg evolueerde de visindex op beide locaties van een "slechte kwaliteit" in 1997 en 2002 naar een "ontoereikende kwaliteit" in 2010.

De visbestandgegevens van 2010 (evenals een vergelijking met vorige jaren) vindt men terug in Tabel 5.

In Tabel 6 wordt de effectieve vangst per soort en per staalnameplaats in 2010 weergegeven.

Tabel 7 geeft een overzicht weer van de visindexwaarden in EQR.

b) Afvissing in 2017

In 2017 werd de Maalbeek door het INBO bevist aan de Gravenmolen in Grimbergen.

Toen werden volgende 9 vissoorten gevangen : baars, blankvoorn, blauwbandgrondel, driedoornige stekelbaars, gibel, karper, riviergrondel, tiendoornige stekelbaars en zeelt (zie : de laatste Tabel).

Er is dus een significante verbetering waargenomen.

VERBEIREN Marc

Wolvertem, januari 2023

{ BRON : schriftelijke parlementaire vraag gesteld door Vlaams volksvertegenwoordiger mevrouw Gwenny DE VROE in het Vlaams Parlement ; zie :

vraag gesteld aan de minister van Omgeving (Milieu) Zuhail DEMIR :
“ *Bulletin van Vragen en Antwoorden* “ , Vlaams Parlement , zitting 2022-2023 , vraag nr. 239 van 2 december 2022 } .

Tabel 2: Situering van de staalnameplaatsen in het Dijlebekken bemonsterd in 2010

Nummer	X	Y	Waterloop	Namen	Gemeente	Omschrijving
70130100	133779	160840	ZUUNBEEK	Beringenbeek - Bruggeplasbeek	Gooik	aan het brugje
70130200	138898	163125	ZUUNBEEK	Beringenbeek - Bruggeplasbeek	Sint-Pieters-Leeuw	baan Oudenaken-Halle
70130300	143940	165332	ZUUNBEEK	Beringenbeek - Bruggeplasbeek	Sint-Pieters-Leeuw	
70140100	134167	160364	ROSKAMBEEK		Pepingen	baan Pepingen-Bogaarden
70160100	137382	162073	GANZVELDBEEK		Pepingen	
70165150	138847	163315	MOLENBEEK	Slagvijverbeek	Sint-Pieters-Leeuw	
70241150	138885	168328	MOLENBEEK	Neerpedebeek	Dilbeek	Dilbeek
70330150	156312	173790	WOLUWE		Zaventem	
70439150	146513	178003	MAALBEEK	Sprietmolenbeek	Grimbergen	naast wandelweg aan de jagerstraat
70439250	149099	180240	MAALBEEK	Sprietmolenbeek	Grimbergen	aan de Gravenmolen
70547150	154447	187515	KESTERBEEK		Zemst	

Tabel 5: Overzicht van de aangetroffen vissoorten en het totaal aantal soorten (N) op de verschillende locaties in 2010, 2006, 2002, '96-'97-'98

2010 2006 2002 '96-'97- '98		tiendoornige stekelbaars	driedoornige stekelbaars	baars	beekforel	beempje	bittervoorn	blankvoorn	blauwabgrondel	brasem	bruine Amerikaanse dwergruif	gestippelde alver	gibel	graskarper	karper	kolblei	kopvoorn	paling	perch	regenboogforel	rietvoorn	rivergrondel	serpeling	snoek	wilde snoek	vetje	zeelt	Totaal		
70130100	Zuunbeek																											0 0 0 0		
70130200	Zuunbeek		*					*				*									*								1 1 1 4 1	
70130300	Zuunbeek		*						*								*												2 2 0 0	
70140100	Roskam- beek																												0 0 0	
70160100	Ganzeveld- beek	*	*									*																	2 1 2 3	
70165150	Molenbeek		*																										0 0 1 0	
70241150	Molenbeek Neerpede- beek		*																										0 1 1 1 1	
70330150	Woluwe		*				*															*							1 3 2 2	
70439150	Maalbeek							*																					1 0 0 0	
70439250	Maalbeek		*									*						*											3 0 0 0	
70547150	Kesterbeek	*	*																										0 1 2 0	
70561100	Aabeek	*	*					*					*				*					*								2 4 4 2
71041150	Laan	*	*			*							*		*		*				*		*						3 2 1 7	
71041250	Laan	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	9 12 23*
71041350	Laan	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	6 3 4 5
71041400	Laan	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	6 7 12 6
71068100	Nethen	*	*			*		*										*			*									5
71080100	Vaalbeek	*	*			*		*										*			*									1 2 2 3

*deze locatie werd in het kader van een Vlina project tussen 2000 en 2001, 8 keer bemonsterd wat de hoge vangstdiversiteit verklaart, tijdens de 8 bemonsteringen varieerde de soortendiversiteit tussen 11 en 16 soorten met een gemiddelde van 16,6 soorten (Breine et al., 2001)

Tabel 7: Overzicht van de visindexwaarden (in EQR) en hun appreciatie voor de periodes 1996, 1997 of 1998, 2002, 2006 en 2010

Nummer	Naam	'96-'97-'98		2002		2006		2010	
		EQR	appreciatie	EQR	appreciatie	EQR	appreciatie	EQR	appreciatie
70130100	Zuunbeek	0	slecht	0	slecht	0	slecht	0,0	slecht
70130200	Zuunbeek	0,20	slecht	0,37	ontoereikend	0,20	slecht	0,2	slecht
70130300	Zuunbeek	0	slecht	0	slecht	0,20	slecht	0,2	slecht
70140100	Roskambeek	0	slecht	0	slecht	0	slecht	0,0	slecht
70160100	Ganzeveldbeek	0,32	ontoereikend	0,29	ontoereikend	0,29	ontoereikend	0,2889	ontoereikend
70165150	Molenbeek (Slagvijverbeek)	0	slecht	0,20	slecht	0	slecht	0,0	slecht
70241150	Molenbeek (Neerpedebeek)	0,20	slecht	0,20	slecht	0,20	slecht	0,0	slecht
70330150	Woluwe	0,20	slecht	0,20	slecht	0,48	matig	0,2	slecht
70439150	Maalbeek	0	slecht	0	slecht	0	slecht	0,2889	ontoereikend
70439250	Maalbeek	0	slecht	0	slecht	0	slecht	0,25	ontoereikend
70547150	Kesterbeek	0	slecht	0,20	slecht	0,20	slecht	0,0	slecht
70561100	Aabeek	0,20	slecht	0,45	matig	0,37	ontoereikend	0,2	slecht
71041150	Laan	0,38	ontoereikend	0,20	slecht	0,33	ontoereikend	0,45	matig
71041250	Laan	0,63	goed	0,72*	goed	0,63	goed	0,60	goed
71041350	Laan	0,37	ontoereikend	0,55	matig	0,40	ontoereikend	0,55	matig
71041400	Laan	0,55	matig	0,45	matig	0,55	matig	57	matig
71068100	Nethen	/	/	/	/	/	/	0,4	ontoereikend
71080100	Vaalbeek	0,35	ontoereikend	0,41	matig	0,38	ontoereikend	0,2889	ontoereikend

*gemiddelde van de EQR waarden die werden gevonden tijdens de bemonsteringen van deze locatie in het kader van een Vlina project (8X)

Waterloop	Lambert X/Y	Omschrijving	Gemeente	Provincie	Bekken	Jaar	Nederlandse naam	Gemiddelde Dagvangst (aantal)	Gemiddelde Gewicht (gram)
MAALBEEK	149100/180240	aan de Gravenmolen	Grimbergen	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2017	baars	34.00	7393.90
MAALBEEK	149100/180240	aan de Gravenmolen	Grimbergen	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2017	blankvoorn	19.00	3171.20
MAALBEEK	149100/180240	aan de Gravenmolen	Grimbergen	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2017	blauwbandgrondel	4.00	9.10
MAALBEEK	149100/180240	aan de Gravenmolen	Grimbergen	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2017	driedoornige stekelbaars	216.00	304.60
MAALBEEK	149100/180240	aan de Gravenmolen	Grimbergen	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2017	giebel	12.00	1172.60
MAALBEEK	149100/180240	aan de Gravenmolen	Grimbergen	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2017	karper	2.00	1969.00
MAALBEEK	149100/180240	aan de Gravenmolen	Grimbergen	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2017	riviergrondel	20.00	301.50
MAALBEEK	149100/180240	aan de Gravenmolen	Grimbergen	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2017	tiendoornige stekelbaars	1.00	0.50
MAALBEEK	149100/180240	aan de Gravenmolen	Grimbergen	Vlaams-Brabant	Dijlebekken	2017	zeelt	2.00	298.60